

Бецько О. С.,
НТУУ "КПІ", м. Київ

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ POWER POINT ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

В статті розглядаються основні методичні можливості використання програми Power Point в навчанні іноземної мови у вищій технічній школі. Стаття містить матеріали, які висвітлюють наукові дослідження та останні досягнення в сфері інформаційно-комунікативних технологій щодо створення умов для підвищення ефективності заняття з англійської мови завдяки використанню комп'ютерних технологій як засобу тренування та інструменту контролю знань, умінь та навичок студентів в галузі читання, говоріння та писемного мовлення.

Ключові слова: електронна презентація, Power Point, мова професії, іноземна мова, вища школа.

В статье рассматриваются основные методические возможности использования программы Power Point в обучении иностранного языка в высшей технической школе. Статья содержит материалы, которые анализируют научные исследования и последние достижения в сфере информационно-коммуникативных технологий по поводу создания условий для повышения эффективности занятия с английского языка благодаря использованию компьютерных технологий как средства тренировки и инструмента контроля знаний, умений и навыков студентов в сфере чтения, говорения и письменной речи.

Ключевые слова: электронная презентация, Power Point, язык профессии, иностранный язык, высшая школа.

The main methods and perspectives of Power Point software usage in ESP teaching are considered. The article contains materials focusing on scientific research as well as the latest achievements in the area of information communications technologies which deal with creating conditions favourable for improving the English lesson efficiency due to the use of computer technologies as the means of training and effective tool controlling students' knowledge and skills in the sphere of reading, writing and speaking.

Key words: electronic presentation, Power Point, language of profession, English, high school.

В мовній освіті сучасного суспільства одним з найважливіших завдань в навчанні іноземної мови є формування комунікативної компетенції. Разом з тим постає питання, за допомогою яких засобів, методів

та технологій можна сформувати та оцінити рівень комунікативної компетенції. Необхідно пам'ятати, що сучасний світ вже не схожий на той, що був, скажімо, у минулому сторіччі. Рівень комунікативної компетенції повинен відповідати рівню, на якому відбувається спілкування в сучасному соціокультурному контексті [7, с. 138]. Наявність відповідного рівня комунікативної компетенції допомагає людині ефективно спілкуватися з людьми та співпрацювати з ними в усіх сферах життєдіяльності.

Застосування інформаційно- комунікативних технологій (ІКТ) відіграє важливу роль у формуванні комунікативної компетенції, оскільки вони (ІКТ) реалізують особистісно-орієнтований підхід до освіти 21 сторіччя [2, с. 45]. Широкий спектр комп'ютерних навчальних матеріалів (мультимедійні навчальні програми, аутентичні та навчальні матеріали Інтернету, засоби електронної комунікації, освітні інструментальні програми, які допомагають викладачам іноземних мов розробляти власні комп'ютерні засоби) дозволяє впроваджувати ІКТ в різні форми навчання (аудиторну, поза аудиторну, дистанційну, комбіновану) [4, с. 110]. Така різноманітність комп'ютерних засобів дає можливість враховувати рівень підготовки студентів, навчальний матеріал, професійну спрямованість та здійснювати навчальний процес у відповідності до цілей та завдань навчальної програми тієї чи іншої спеціальності.

Мета даної роботи – детально розглянути питання використання комп'ютерних презентацій на заняттях англійської мови у вищому технічному навчальному закладі. Проектний метод в процесі навчання іноземної мови є актуальним, оскільки відповідає сучасним вимогам до рівня організації навчальної діяльності, є особистісно-орієнтованим, дозволяє актуалізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів, створює умови для розвитку творчості, формує необхідні компетенції (мовленнєву, мовну, соціо-культурну, навчально-пізнавальну, компенсаторну) та забезпечує продуктивний характер навчальної діяльності [5, с. 95]. Новизна дослідження полягає в створенні презентацій Power Point та тестових комп'ютерних програм для контролю знань, умінь та навичок з англійської мови, розробці та проведенню занять з англійської мови із застосуванням ІКТ як засобу підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Результативність дослідження включає засвоєння студентами принципів оформлення письмового висловлювання, розуміння особливостей комунікативних дій з технічним текстом, сформованість навичок самостійної роботи та розвиток самоконтролю, що сприяє виробленню адекватної самооцінки особистості, а також набуття умінь та навичок, необхідних в їх майбутній професійній діяльності.

Всім відомо, що людина сприймає інформацію з навколишнього світу за допомогою своїх органів відчуттів: зору, слуху, тощо. За даними вчених більше 90% інформації поступає до нас через зір та слух. Зір та слух

– найпотужніші та найефективніші канали передачі та прийому інформації. Знання, які ми отримуємо – це та ж сама інформація, отже, більшу частину наших знань ми отримуємо через органи зору та слуху. І що яскравіше і різноманітніше буде представлена інформація (знання), тим ефективнішим буде процес засвоєння цієї інформації. В сучасних умовах, що склалися в навчальних закладах, ми спостерігаємо недостатність наочної зорової інформації, що знижує ефект отримування знань студентами. Ні для кого не секрет, що в комп'ютері закладений величезний потенціал для різноманітності роботи викладача та студента. У педагогів виникає настійлива потреба використання мультимедійних засобів, в тому числі, створення електронних презентацій для їх використання під час аудиторних занять.

Мультимедіа презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звукове оформлення та дикторський супровід, відео фрагменти та анімацію, тривимірну графіку. Головною відмінністю презентації від решти способів представлення інформації є її особлива насиченість змістом та інтерактивність, тобто, здатність відповідним чином змінюватися та реагувати на дії користувача. Найважливішою особливістю мультимедійних технологій є їх інтерактивність, тобто, користувач є не пасивним слухачем, а відіграє роль активного діяча [6, с. 123].

Останнім часом з'явилося чимало мультимедійних продуктів, енциклопедичних та навчальних. Одним з видів мультимедіа є комп'ютерна презентація, яка досить легко створюється за допомогою програми Power Point, яка є одним з компонентів програми Microsoft Office і забезпечує можливість створення послідовних слайдів, що містять числа, текст, графіку, анімацію, відео та звук. Презентації дають можливість подати в привабливому вигляді ретельно підготовлену інформацію. Ще одна незаперечна перевага представлення інформації у вигляді презентації полягає в тому, що за необхідності студент може самостійно повернутися до тієї частини інформації, яку він не засвоїв, наприклад: з дошки стерто речення, слова чи схема, і, якщо студент не встиг їх записати, то викладачеві доведеться перервати розповідь та повернутися до речення, тим самим порушивши хід викладення матеріалу та відволіче решту студентів від роботи. І, навпаки, коментуючи матеріал, який міститься на слайдах, викладач може детальніше зупинитися на певних моментах [1, с. 36].

Найбільш важливу інформацію на слайдах можна виділити, надавши їм ефект анімації. Анімація – дуже важливий елемент презентації. Рух окремих частин слайду приверне увагу студента і він загострить свою увагу на анімаційній частині інформації. Таким чином, усі тезиповідомлення викладача будуть почуті та побачені студентом. Все це підвищує інтерес до навчання та сприяє більш якісному засвоєнню нового матеріалу, а саме це і є метою роботи викладача.

Зміст заняття, подача матеріалу варіюються в залежності від рівня підготовки студента, проте основа лишається сталою – це тема курсу. На будь-якому занятті викладач вирішує безліч різних завдань: необхідно повідомити потрібні відомості по темі, яка вивчається, перевірити якість засвоєння матеріалу, підтримати увагу впродовж заняття, задіяти чуттєве та емоційне сприйняття, кмітливість студентів. Для розвитку пізнавальних здібностей студентів велика увага повинна приділятися об'єктам реальної дійсності. Тому, ми вважаємо за необхідність створити банк зображень, анімацій та відео фрагментів. Тематичний принцип побудови банку зображень повинен диктуватися зручності використання. Кожна тема містить багато підтем, в результаті матеріал по кожній з них логічно було б зібрати в окремих папках. Такий підхід набагато полегшить пошук потрібного матеріалу та скоротить час на пошуки потрібної інформації, надаючи викладачеві можливість приділяти більше часу методичному боку заняття.

Паралельно з накопиченням матеріалу може здійснюватися другий етап роботи – створення електронних презентацій в середовищі Power Point. Створюючи презентацію потрібно пам'ятати про мету її створення. Для цього необхідно створювати презентацію певного об'єму, оскільки зоровий ряд з більшою кількістю слайдів викличе втомлюваність, відволіче студента від суті матеріалу, який вивчається. Не повинно бути “зайвих” слайдів, які не супроводжуються поясненнями. Необхідно продумати та забезпечити розуміння значення кожного слова, спиратися на знання та досвід студента, використовувати образні порівняння. Бажано реалізувати індивідуальний підхід до студента, враховуючи індивідуальні можливості сприйняття.

В навчальних презентаціях необхідно звести до мінімуму текстову інформацію, замінивши її схемами, діаграмами, малюнками, фотографіями, фрагментами фільмів. Текст може бути представлений у виді головних моментів повідомлення. Необхідно постійно перемикає увагу студентів, щоб підтримати гостроту сприйняття. Включення (без шкоди для змісту) до презентації смішних сюжетів, цікавих фактів, пожвавить заняття, створить позитивний емоційний настрій, що сприяє засвоєнню матеріалу та міцнішому запам'ятовуванню.

Не менш важливу роль відіграють поєднання кольорів та дотримання стилю в оформленні слайдів, музичний супровід. Необхідно підібрати оптимальний для сприйняття темп зміни слайдів, анімаційних ефектів. Проте, вибір засобів на занятті залишається за викладачем [3, с. 20].

Ми вважаємо, що комп'ютерна програма Power Point є найефективнішим засобом. Освітній потенціал цього нового технічного засобу навчання став гарним помічником у здійсненні наочної підтримки в навчанні англійської мови в нашому вузі. За наявності відповідного облад-

нання ці програми володіють майже необмеженими графічними можливостями, дозволяють представити будь-який вид діяльності у формі картинок та анімації. Це особливо важливо:

- під час ознайомлення з новою лексикою, оскільки зображення на моніторі дозволяє асоціювати фразу на іноземній мові безпосередньо з предметом чи дією;
- під час вивчення граматичного матеріалу, а також матеріалу за спеціальністю студентів, коли побачені на моніторі яскраві картинки, схеми, анімаційні образи сприяють кращому сприйняттю та засвоєнню нового матеріалу.

Нам особливо імпонує простота цієї програми. Різноманітні інформаційні об'єкти – технічні тексти, лексичний та граматичний матеріал, наочність – ми об'єднуємо в ретельно вивірену методично виправдану послідовність роботи над тим чи іншим навчальним матеріалом. Створюючи презентації, необхідно розуміти, що вони повинні задовольняти вимоги, які висуваються до будь-якої наочності: простота управління, помірно естетичне оформлення слайда, відповідний стиль подачі матеріалу, відсутність складних граматичних структур чи суцільного тексту. Презентації можна розділити на різні категорії. Наприклад, використовуваними нами презентації відрізняються: за видами мовленнєвої діяльності (при навчанні читанню, аудіюванню, говорінню чи письму); за аспектами мовлення (при навчанні лексичному, граматичному чи фонетичному аспектам мовлення); за видами опор (змістовна, смислова, вербальна, ілюстративна).

Узагальнюючи певний досвід складання та застосування презентацій на заняттях, можна виділити деякі рекомендації, які ми напрацювали:

- Не слід будувати все заняття на презентації. Слайди презентації можна використовувати під час пояснення, закріплення.
- Відбір матеріалу для презентації повинен відповідати принципам науковості, доступності, наочності.
- На заняттях метою презентації може бути актуалізація знань, супроводження пояснення викладачем нового матеріалу, узагальнення та систематизація знань.

Актуалізація знань найчастіше проходить у вигляді бесіди. Запитання такої бесіди доцільно візуалізувати в слайди, але не у вигляді простого тексту. Запитання можуть бути представлені у вигляді невеликого відеоряду, фото, малюнка, які потребують коментарів, таблиці, тощо. Згадуючи вивчений матеріал, можна навести один-два слайди з попередньої презентації, однак їх оформлення не слід різко змінювати під новий фон, так краще спрацює асоціативна пам'ять.

Під час пояснення нового матеріалу найбільш широкі можливості має сама презентація та її оформлення. Послідовність показу та логіка побу-

дови залежать від змісту матеріалу, що вивчається, особливостей сприйняття студентами, індивідуальності викладача.

Слайди бажано не перевантажувати текстом. Краще розмістити короткі тези, дати, імена, терміни. Найважливіший матеріал, який вимагає обов'язкового засвоєння, краще виділити яскравіше чи оригінальніше, щоб включити асоціативну зорову пам'ять.

До презентації узагальнюючого заняття можна включити схеми, таблиці, діаграми. Фрагменти слайдів презентації, які вже використовувалися раніше, можна перегрупувати з метою проведення порівняння чи аналізу та представити студентам. Відеофрагменти дуже поживляють заняття та актуалізують знання студентів.

Найбільш продуктивними зарекомендували себе презентації, в яких після пояснення та представлення матеріалу вставлені вправи на закріплення чи контроль. Ці вправи студенти виконують безпосередньо з екрану індивідуально чи фронтально. Можливість показати правильну відповідь дозволяє організувати самоперевірку швидко та ефективно.

Говорячи про комп'ютерні презентації слід зазначити і деякі проблеми, які виникають в процесі роботи. На підготовку таких занять необхідно багато часу. Самі матеріали необхідно шукати в Інтернеті та додаткових джерелах. Користування Інтернетом вимагає деяких матеріальних затрат, а проведення занять – додаткових сил та енергії. Проте, студенти з радістю працюють в мультимедійному кабінеті та гарно запам'ятовують те, що викладач хотів донести до них. Використання презентацій урізноманітнює навчальний процес та дозволяє залучати студентів до пізнавальної діяльності. А підготовка презентацій самими студентами має очевидну практичну спрямованість, оскільки в майбутньому їм доведеться працювати на підприємствах та в організаціях, де презентації є необхідністю для успішної роботи та виконання своїх функціональних обов'язків.

Отже, одна з найбільших переваг використання комп'ютерних презентацій – підвищення мотивації до вивчення предмету через успішність в навчальній діяльності. Яскравою позитивною стороною презентації є можливість використання різноманітного ілюстративного матеріалу: малюнків, фотографій, схем, діаграм та графічних композицій, в результаті чого відбувається вплив одразу на декілька видів пам'яті – зорову, слухову, емоційну і навіть моторну. Заняття-презентації допомагають формувати комунікативну компетенцію студентів, розвивати навички самостійної роботи, контролювати знання, уміння та навички.

Література:

1. Беляева Л. А., Иванова Л. В. Презентация Power Point и ее возможности при обучении иностранным языкам. ИЯШ. – № 4. – 2008. – С. 36.

2. Бовтенко М. А. Информационно-коммуникационные технологии в преподавании иностранного языка: создание электронных учебных материалов: учеб. пособие / М. А. Бовтенко. – Новосибирск, 2005. – С. 112.
3. Денисова Ж. А., Денисов М. К. Мультимедийная презентация языкового материала как методический прием. ИЯШ – №3. – 2008. – С. 20.
4. Иванова Н. В. Эффективное использование новых информационных технологий в преподавании английского языка в средней школе. Сборник материалов I региональной конференции: Открытое образование: опыт, проблемы, перспективы. Красноярск, 2004. – С. 109-112.
5. Коджаспирова Г. М., Петров К. М. Технические средства обучения и методика их использования. – М.: Издательский центр “Академия”, 2002. – С. 256.
6. Колеченко А. К. Энциклопедия педагогических технологий. – Спб.: КАРО, 2002. – С. 398.
7. Сафонова В. В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к многоуровневому описанию в методических целях. – М.: Еврошкола, 2004. – С. 236.